

Rèn luyện phong cách làm việc khoa học cho sinh viên ngành Giáo dục mầm non Trường Cao đẳng Sư phạm Nam Định

Vũ Thị Oanh*

*ThS. Trường Cao đẳng Sư phạm Nam Định

Received: 15/02/2024; Accepted: 26/02/2024; Published: 5/3/2024

Abstract: *Preschool teachers are the ones who shape children's qualities and arouse their passion for learning. Therefore, to become a future preschool teacher, in addition to loving the profession and loving children, students majoring in preschool education need to have a scientific working style. The article presents the need to build a scientific working style and train a scientific working style for students majoring in preschool education at Nam Dinh College of Education.*

Keywords: *Working style, students, preschool, pedagogical college*

1. Đặt vấn đề

Day học mầm non (MN) là lĩnh vực hoạt động giáo dục trẻ em dưới 6 tuổi. giáo viên mầm non (GVMN) được đào tạo để có được những tri thức về sự phát triển thể chất, tâm sinh lý trẻ em; phương pháp nuôi dưỡng chăm sóc giáo dục trẻ em; những kỹ năng nhất định để thực hiện nhiệm vụ chăm sóc, giáo dục trẻ dưới 6 tuổi. Thực tế, GVMN có những lúc chưa hoàn thành tốt nhiệm vụ một phần là do phong cách làm việc chưa phù hợp, thiếu khoa học. Vì vậy, sự cần thiết phải xây dựng dựng phong cách làm việc khoa học cho sinh viên (SV) MN - GVMN tương lai. Bài viết đưa ra vấn đề rèn luyện phong cách làm việc khoa học của SVMN Trường Cao đẳng Sư phạm Nam Định: phong cách làm việc khoa học với đồng nghiệp, với cha mẹ trẻ.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Khái niệm phong cách làm việc khoa học của SVMN

2.1.1. Khái niệm phong cách và phong cách làm việc khoa học

Phong cách làm việc là tổng hợp những phương pháp, cách thức, biện pháp, tác phong, lề lối làm việc để vận dụng các kiến thức, tri thức khoa học vào thực tiễn đem lại hiệu quả; là yếu tố đặc biệt quan trọng cấu thành phẩm chất, năng lực của từng cá nhân và đội ngũ cán bộ. Phong cách làm việc khoa học là cách làm việc đúng với quy luật khách quan, mang tính kế hoạch, bài bản, sáng tạo và hiệu quả.

2.1.2. Yêu cầu về phong cách làm việc khoa học của người GVMN

Phong cách làm việc khoa học đòi hỏi cách làm việc phải đúng với quy luật khách quan, mang tính kế hoạch, bài bản, sáng tạo và hiệu quả:

- *Cách làm việc phải đúng với quy luật khách quan* là một biểu hiện quan trọng căn cơ trong phong cách làm việc khoa học của GV. Đó là cách làm việc đúng với quy luật khách quan, tôn trọng quy luật khách quan, không bóp méo sự thật, làm việc với tâm nhìn xa trông rộng trên cơ sở dự báo khoa học về tình hình có liên quan để tránh bị động bất ngờ và tránh sa vào công việc mang tính sự vụ thiên cận.

- *Cách làm việc bài bản, có kế hoạch* là: Trong công việc phải biết sắp xếp thời gian hợp lý, xây dựng kế hoạch thực hiện phải xác định rõ ràng, tránh chung chung không có trọng tâm, trọng điểm. Trong công việc phải biết quý trọng thời gian, giờ nào việc ấy, làm việc phải có mục tiêu rõ ràng, tập trung, chương trình, kế hoạch đặt ra phải phù hợp.

- *Cách làm việc sáng tạo*: Biện chứng của cuộc sống là mọi sự vật, hiện tượng luôn luôn vận động và phát triển trong sự phong phú, đa dạng. Bởi vậy, trong quá trình thực hiện nhiệm vụ, đòi hỏi người GV phải không ngừng sáng tạo, đổi mới cái cũ, cái lạc hậu, cái không còn phù hợp và làm mới những cái chưa có trong tiền lệ, để tìm ra hướng đi mới. GVMN phải có tinh thần sáng tạo, tìm tòi cái mới, học tập cái mới, ủng hộ cái mới, thực hiện cái mới thì việc gì cũng làm được.

- *Cách làm việc hiệu quả*: Cấp cơ sở là cấp tổ chức thực hiện, cấp hành động, cấp hiện thực hóa đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước. Chính đặc trưng này đòi hỏi người GV phải có phong cách làm việc hiệu quả. Hiệu quả là tiêu chí đánh giá Tài - Đức của GV, đánh giá sự phù hợp hay không phù hợp của phong cách làm việc của GV. Để làm việc hiệu quả, yêu cầu người GV phải sắp xếp công việc hợp lý, làm việc theo đúng mục tiêu đã đặt

ra, làm việc có kết quả tốt.

2.2. Rèn luyện phong cách làm việc khoa học cho SV MN trường Cao đẳng Sư phạm Nam Định hiện nay

2.2.1. Yêu cầu của việc rèn luyện phong cách làm việc khoa học

Phong cách làm việc khoa học không phải là cái có sẵn, bẩm sinh mà là nét đặc sắc, đặc trưng riêng và sáng tạo của mỗi cá nhân có được thông qua quá trình học tập, làm việc và rèn luyện. Vì vậy, SV MN cần tăng cường học tập, rèn luyện từ thực tiễn, đó là từ bạn bè, từ đồng nghiệp (khi đi kiến tập sư phạm, thực tập sư phạm), từ thực tiễn công việc hàng ngày... Ngoài ra, SV MN phải có năng lực tư duy khoa học, năng lực vận dụng tri thức khoa học vào tổ chức thực tiễn, có đủ tri thức để phân tích, xác định phương hướng hành động phù hợp với quy luật khách quan, thúc đẩy sự phát triển về mọi mặt, đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục đào tạo.

Đối với trẻ lứa tuổi MN, quá trình học mang tính đặc thù riêng. Trẻ nhận biết sự vật, hiện tượng và hình thành các khái niệm qua các hoạt động trải nghiệm, qua khám phá, tìm tòi “học qua chơi, chơi mà học” dưới sự tổ chức và hướng dẫn của GV. Do đó, để giúp trẻ nhận thức hay “học” được một điều gì đó, SV MN – GVMN tương lai cần có kế hoạch “dạy” cụ thể và linh hoạt nhằm bồi dưỡng khả năng định hướng và tích cực nhận thức ở trẻ.

2.2.2. Rèn luyện phong cách làm việc khoa học cho SV MN trường Cao đẳng Sư phạm Nam Định

a) Phong cách làm việc khoa học với đồng nghiệp

- SV MN cần hiểu về vai trò của mình và các đồng nghiệp khác trong trường: Để làm việc hiệu quả, SV MN cần hiểu được vai trò của các đồng nghiệp khác trong trường. Điều này đặc biệt quan trọng đối với người mới đi làm, bởi vì nó sẽ giúp họ dễ dàng thực hiện nhiệm vụ của mình mà không vượt quá quyền hạn.

- Tránh xung đột trong nhóm: Hầu hết những căng thẳng và xung đột trong nhóm là do các GV có những quan điểm khác nhau và ít giao tiếp với nhau. Học cách làm thế nào để làm việc được cùng với người khác là một kĩ năng quan trọng mà SV MN cần có. Các GV trong một lớp sẽ giao tiếp với nhau hàng ngày và mọi người cần phải xích lại gần nhau, hỗ trợ lẫn nhau. Nếu các GV trong lớp không làm được điều này thì chất lượng công việc và chất lượng chăm sóc trẻ cũng giảm sút. Người trưởng nhóm có trách nhiệm cố gắng thúc đẩy cả nhóm nhưng tinh thần của nhóm cũng đi xuống nếu các GV trong nhóm không làm việc tốt với nhau.

- Tiếp nhận và phản hồi những ý kiến của đồng nghiệp: Là một SV MN, bạn cần lắng nghe một cách

cẩn thận bất cứ phản hồi nào của đồng nghiệp. Điều này rất quan trọng vì nó sẽ giúp bạn dễ dàng làm việc ăn khớp với các đồng nghiệp khác và thực hiện vai trò của mình một cách hiệu quả hơn. Thông qua sự phản hồi, đóng góp ý kiến của các GV khác, SV mới có thể biết cách thực hiện các nhiệm vụ này và sẽ có thể làm việc ăn khớp với các SV hoặc GV khác trong nhóm hơn nhờ việc sẵn sàng lắng nghe và học hỏi người khác.

b) Phong cách làm việc khoa học với cha mẹ trẻ

- Tôn trọng nhân cách cha mẹ trẻ: Khi làm việc với cha mẹ trẻ, GV tạo cho họ cảm giác được tôn trọng và thoải mái trong giao tiếp bằng cách chào hỏi khi gặp mặt, xưng hô phù hợp với lứa tuổi, thường xuyên trao đổi với cha mẹ trẻ về tình hình của trẻ, có những phản hồi kịp thời và thỏa đáng khi cha mẹ trẻ có băn khoăn, thắc mắc. GV tôn trọng những đặc điểm riêng của cha mẹ trẻ, gia đình trẻ: Mỗi cha mẹ, mỗi gia đình đều có một hoàn cảnh, có một văn hóa gia đình, có quan điểm giáo dục và phương pháp giáo dục riêng. Do đó, SV MN - GVMN tương lai cần tôn trọng những nét riêng của từng cha mẹ, gia đình trẻ, không được phân biệt đối xử giữa các phụ huynh... Đôi khi, quan điểm giáo dục và phương pháp giáo dục của cha mẹ trẻ có thể chưa phù hợp với quan điểm và phương pháp giáo dục của nhà trường thì GV cần khéo léo can thiệp để hai bên cùng điều chỉnh theo hướng tốt nhất cho trẻ, GV không nên có thái độ phê phán, coi thường cha mẹ trẻ.

- GVMN cần biết lắng nghe ý kiến của cha mẹ trẻ: Trong quá trình làm việc với cha mẹ trẻ, GV không nên bình phẩm hay phán xét cha mẹ trẻ, mà nên lắng nghe, chia sẻ sự lo lắng của họ. Hầu hết cha mẹ trẻ là những người có hiểu biết rõ nhất về con mình và GV nên lắng nghe một cách cẩn thận những cái mà họ nói để có thể phối hợp chặt chẽ với gia đình nhằm tác động tới trẻ một cách phù hợp, hiệu quả nhất.

- Đồng cảm với cha mẹ trẻ: Trong quá trình làm việc với cha mẹ trẻ, GVMN biết đặt mình vào vị trí của cha mẹ trẻ để hiểu được suy nghĩ, tâm tư, tình cảm, kì vọng của họ về trẻ. Sự đồng cảm của GV trong quá trình làm việc được thể hiện như sau:

Tạo cơ hội để cha mẹ trẻ bày tỏ quan điểm, mong muốn, kì vọng về trẻ, cũng như trăn trở khi đưa trẻ đến trường.

Lắng nghe và thấu hiểu những mong muốn, kì vọng của cha mẹ về trẻ, cũng như những lo lắng, khó khăn của cha mẹ trẻ khi đưa trẻ tới trường (đặc biệt đối với cha mẹ lần đầu gửi con tới trường).

Cảm thông và chia sẻ với cha mẹ trẻ: Đôi khi, có những phụ huynh không đồng tình với quan điểm và phương pháp giáo dục của GV. Khi điều này xảy ra, cha mẹ trẻ có thể cảm thấy buồn và tức giận, tin rằng

con họ đang bị đối xử vô lý hoặc đang bị “cho ra rìa”. Những tình huống này đòi hỏi GV phải thể hiện sự cảm thông sâu sắc với cha mẹ trẻ và khéo léo trao đổi với cha mẹ trẻ để thống nhất phương pháp giáo dục tốt nhất với trẻ. Điều này là rất cần thiết bởi vì trong một số trường hợp, cha mẹ trẻ có thể không hiểu tại sao một GV lại lựa chọn hành động như vậy, nhưng họ sẽ rất vui khi nhận được lời giải thích rõ ràng của GV.

c) Nhà trường, gia đình phối hợp chặt chẽ với cha mẹ trẻ trong việc giáo dục trẻ

+ Phối hợp với cha mẹ trẻ để thỏa mãn nhu cầu của trẻ: Việc đưa trẻ tới trường MN có nghĩa là cha mẹ trẻ đã trao cho GVMN quyền cư xử với trẻ như “cha mẹ”. Nên GVMN phải làm việc trong quan hệ cộng tác với phụ huynh và có chung những mong muốn/ kì vọng, thói quen và giới hạn hành vi ứng xử. Để phụ huynh hiểu được tầm quan trọng của điều này và chia sẻ những quan điểm cơ bản giống nhau với nhà trường là rất quan trọng. Nếu GV và phụ huynh không thống nhất được với nhau về quan điểm giáo dục thì trẻ sẽ không có sự hiểu biết rõ ràng về những ứng xử mà người lớn mong đợi ở trẻ.

GVMN và cha mẹ trẻ cần thống nhất với nhau cả về cách ứng xử. GV có thể phát cho cha mẹ trẻ những bản photo về những quy định của nhà trường, hoặc cùng phụ huynh thảo luận về cả những hành vi phù hợp và những hành vi không phù hợp trong cách ứng xử của trẻ, từ đó thiết lập môi trường giáo dục thống nhất giữa gia đình và nhà trường.

+ Trao đổi thông tin với cha mẹ trẻ về con của họ: Khi trẻ bắt đầu đi học ở trường MN, cha mẹ trẻ và GV bắt đầu trao đổi thông tin. Các thông tin trong những tình huống khác nhau có thể được trao đổi chính thức hoặc không chính thức. Sự bắt đầu của mối quan hệ cộng tác này cần được tiếp tục thực hiện trong suốt quá trình giáo dục trẻ. Gia đình và nhà trường trao đổi thông tin qua lại càng nhiều càng tốt.

+ Chia sẻ thông tin với cha mẹ trẻ: GVMN có thể gặp vấn đề với những trẻ đặc biệt ở trường và thường không gặp được cha mẹ trẻ. GVMN sẽ cần hẹn cha mẹ trẻ, tốt nhất là bằng điện thoại bởi vì cha mẹ trẻ không muốn người đón trẻ (ông, bà, người trông nom trẻ ở nhà...) biết về điều đó. Trong những trường hợp như vậy, GVMN cần thể hiện thái độ tích cực với cha mẹ trẻ và có thể đưa ra những chiến lược để xử lý hành vi ứng xử không phù hợp của trẻ.

- Chia sẻ sự chăm sóc và quản lý trẻ với cha mẹ trẻ

+ Chăm sóc trẻ theo cách tương ứng với giá trị và thói quen của gia đình trẻ. GV cũng nên nhận thức được rằng những đứa trẻ có cùng một nền văn hóa hoặc trong nhóm khác có thể vẫn khác nhau về thói quen và giá trị gia đình. Mỗi gia đình nên được đối

xử theo cách riêng, giống như tất cả phụ huynh đều có phong cách cha mẹ riêng của họ.

+ Tương tác với trẻ khi có mặt cha mẹ trẻ: Là một GV MN, bạn có trách nhiệm chăm sóc và giáo dục cho trẻ với vai trò như là cha mẹ của trẻ. Tuy nhiên, bạn cần nhớ rằng, mặc dù bạn có vai trò như là cha mẹ của trẻ nhưng nó không giống nhau. Cha mẹ trẻ là người có quyền quyết định cuối cùng trong tất cả những vấn đề liên quan đến trẻ. Mặc dù GV chịu trách nhiệm khi cha mẹ trẻ vắng mặt, nhưng nếu GV nói với trẻ khi có mặt cha mẹ thì GV nên thể hiện rõ ràng cha mẹ trẻ mới là người có vai trò chính. Điều này đặc biệt có ý nghĩa đối với những phụ huynh không ý thức rõ ràng về vai trò của mình và có thể làm cho họ tin tưởng GV hơn.

+ GVMN có thể đưa ra lời khuyên để giúp đỡ cho cha mẹ trẻ: Cha mẹ trẻ, đặc biệt là những cha mẹ trẻ lần đầu tiên đưa con tới trường có thể có một số lo lắng nhất định. Một số cha mẹ có thể cảm thấy họ không phải là “cha mẹ tốt” và điều đó đòi hỏi GV đưa ra lời khuyên và có sự giúp đỡ cha mẹ trẻ nếu họ đang trải qua thời gian khó khăn. Có thể là họ cảm thấy họ không dành đủ thời gian cho con cái vì có những áp lực khác hoặc họ đang có những khó khăn với việc dạy dỗ con cái. Việc quan trọng nhất GV có thể làm là lắng nghe cha mẹ trẻ và đưa ra lời khuyên khi cần thiết.

3. Kết luận

Lao động sư phạm của GVMN là loại hình lao động có ý nghĩa như là một yếu tố xã hội góp phần “sáng tạo ra con người”, bước khởi đầu cải biến con người tự nhiên thành con người xã hội, tạo dựng nên con người đáp ứng yêu cầu của thời đại mới. Lao động sư phạm của GVMN có một sắc thái rất riêng, khác hẳn so với GV của các bậc học khác là tạo bước khởi đầu quan trọng trong việc hình thành phát triển nhân cách lâu dài sau này của con người mới. Vì vậy, rèn luyện phong cách làm việc khoa học của SV MN – GVMN tương lai trường Cao đẳng Sư phạm Nam Định là vấn đề cần được quan tâm.

Tài liệu tham khảo

- [1] Bộ Giáo dục và Đào tạo (2021), *Chương trình Giáo dục MN*, NXB Thanh niên.
- [2] Trường CĐSP Nam Định (2021), *Chuẩn đầu ra ngành Giáo dục MN*, (ban hành kèm theo Quyết định số 44/QĐ-CĐSP, ngày 31/3/2021 của Hiệu trưởng trường CĐSP Nam Định).
- [3] Hồ Lam Hồng (2018), *Giáo trình Nghề GV MN*, NXB Giáo dục Việt Nam.
- [4] Lương Trọng Thanh (2019), *Xây dựng phong cách làm việc khoa học theo tư tưởng Hồ Chí Minh cho đội ngũ cán bộ cấp cơ sở tỉnh Thanh Hóa*, Tạp chí Giáo dục, số 450 (kì 2).